

УДК 37.013.42 (4+477)

Бугас Н.В., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСВІТНІ ПРАКТИКИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД

В умовах післявоєнної відбудови суспільство потребує молодих лідерів, здатних ухвалювати відповідальні рішення, сприяти інноваціям та об'єднувати громади. Традиційні освітні моделі не завжди забезпечують комплексний розвиток таких компетентностей. В умовах післявоєнної відбудови суспільство потребує молодих лідерів, здатних ухвалювати відповідальні рішення, сприяти інноваціям та об'єднувати громади. Традиційні освітні моделі не завжди забезпечують комплексний розвиток таких компетентностей. Сучасний лідер повинен поєднувати академічні знання з практичними кейсами, симуляціями та проєктами, володіти навичками командної роботи і міжкультурної комунікації, а також брати участь у соціальних та громадських ініціативах.

У країнах ЄС поширені практики інтеграції лідерства у міждисциплінарні освітні програми, такі як модулі з управління змінами, підприємництва та креативного мислення; використання проєктно-орієнтованого навчання; розвиток міжкультурної комунікації через студентські мобільності та міжнародні стажування [4]. Так, Університеті Амстердама Нідерланди діє програма “*Leadership for Sustainability*”, де студенти різних факультетів працюють у мультидисциплінарних командах над реальними викликами громади чи бізнесу (наприклад, розробка екопроєктів для муніципалітету). Така практика розвиває у молоді не лише управлінські навички, а й відповідальність за соціальний результат. До прикладу Університету Лунд (Швеція) – програма *Student Leadership Academy* включає менторинг від викладачів і випускників університету. Кожен студент-учасник розробляє індивідуальний план лідерського розвитку, а також проходить практику у студентських організаціях чи громадських проєктах [1,2,3].

В Україні зростає попит на освітні ініціативи, які формують у молоді здатність працювати у кризових умовах; організувати волонтерські й соціальні проєкти; формувати навички командної взаємодії та соціальної відповідальності. Так, на факультеті економіки та бізнесу Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД) створено навчально-практичні платформи, де студенти реалізують стартапи, беруть участь у міжнародних хакатонах, розробляють бізнес-моделі для реальних компаній. Це сприяє формуванню підприємницького та командного лідерства. В Українському католицькому університеті (Львів) діє програма “*Leadership Center*” поєднує курси з етичного лідерства, комунікацій та управління проєктами з обов'язковою практикою у волонтерських і громадських ініціативах. Таким чином студенти вчаться поєднувати особистий розвиток з ціннісними орієнтирами. Отже, співпраця в рамках ERASMUS+ SEAL-NR дозволяє адаптувати найкращі європейські практики до українських реалій та створити сталі освітні моделі розвитку лідерства [5]. Це сприятиме підготовці покоління молодих фахівців, здатних брати активну участь у відновленні держави та її європейській інтеграції. В межах проєкту ERASMUS+ SEAL-NR подібні підходи можуть бути масштабовані: українські університети беруть за основу європейські практики наставництва та міждисциплінарних програм, а європейські партнери

переймають унікальний український досвід студентського волонтерства та кризового лідерства.

Станом на 2025 рік кафедра менеджменту КНУТД потребує впровадження нових лідерських підходів через постійну зміну економічного та соціального середовища, розвиток цифрових та інноваційних процесів у бізнесі, а також інтеграцію у міжнародні освітні та корпоративні практики. Сучасний лідер повинен поєднувати академічні знання з практичними кейсами, симуляціями та проектами, володіти навичками командної роботи і міжкультурної комунікації, а також брати участь у соціальних і громадських ініціативах [8]. Впровадження таких підходів дозволяє готувати молодих управлінців, здатних ефективно діяти в умовах післявоєнної трансформації та відповідати викликам сучасного бізнес-середовища.

Під час війни формування лідерських компетентностей молоді в Україні стикається з низкою викликів: нестабільність освітнього середовища, обмежені можливості практичної діяльності, психологічний тиск та травматизація, нестача ресурсів і обмежений доступ до міжнародного досвіду [7]. Ці фактори ускладнюють розвиток здатності приймати відповідальні рішення, працювати в команді та проявляти ініціативу. Вирішення проблем передбачає впровадження гнучких освітніх моделей, інтеграцію практичних проектів у навчальний процес, психологічну підтримку та менторство, використання міжнародних цифрових платформ і обмінів, а також розвиток лідерства через соціальні та інноваційні проекти. Так, на прикладі факультету економіки та бізнесу КНУТД програма “*Менеджменту*” дозволяє студентам реалізовувати стартапи та проекти у змішаному та дистанційному форматі, поєднуючи навчання з практичною діяльністю та міжнародним партнерством. Цей підхід забезпечує формування підприємницького мислення, командних навичок і стратегічного бачення у молодих лідерів навіть у кризових умовах.

Список використаних джерел:

1. European Commission. European Education Area – Building inclusive and innovative education systems. – Brussels, 2024.
2. OECD. *Entrepreneurship Education and Training: Unlocking the Potential of Young Entrepreneurs*. – Paris, 2023.
3. Erasmus+ Virtual Exchange. Official Report 2024. – Brussels: European Union, 2024.
4. World Bank. *Ukraine: Digital Transformation for Recovery and Growth*. – Washington, 2024.
5. Київський національний університет технологій та дизайну. Офіційний сайт. URL: <https://knutd.edu.ua> (дата звернення: 18.09.2025).
6. Бугас Н. В. Міжнародна співпраця у подоланні наслідків війни / Н. В. Бугас, В. В. Бугас // Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації : тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 6 жовтня 2023 року / ред. О. В. Ольшанська. – Київ : КНУТД, 2023. – С. 29-30.
7. Бугас Н.В. Впровадження цифрових стратегій у бізнес-практику: досвід українських підприємств і напрями подальшої трансформації // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». – 2025. – № 9. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-9-11387>
8. Сипченко О.(2024). Формування лідерської компетентності студентської молоді засобами медіаосвітніх технологій. Гуманізація навчально-виховного процесу. 6(98). С. 110–121.